

IVAN IVANA
ZAGREPCANINA,
škropionica u crkvi Santa Maria
di Fontegiusta u Sieni

LIT.: V. Đurić, Dubrovačka slikarska škola, Beograd 1964, str. 23, 24, 242, 246. — K. Prijatelj, Dubrovački poliptih iz crkve sv. Vlahu, Bulletin JAZU, 1967—1974, str. 135. N. B. B.

IVANOVIĆ, Stjepan, slikar (Dubrovnik, XV. st.). Učio kod L. Dobričevića (1471—77). God. 1478. naslikao je triptih za crkvu Sv. Križa u Pustijerni, a 1485. obvezao se sa S. Ugrinovićem i P. Ognjanovićem naslikati ikonu sa šest likova svetaca za stolnu crkvu. God. 1486. radi sa S. Ugrinovićem poliptih za crkvu Sv. Kuzme i Damjana u Lastovu, a 1488. obvezao se naslikati osam grbova Jeri Dimitrijeviću.

LIT.: V. Đurić, Dubrovačka slikarska škola, Beograd 1964, str. 52, 82, 87, 88, 91, 159. — K. Prijatelj, Dubrovačko slikarstvo XV i XVI stoljeća, Mogućnosti, 1966, 9, str. 915. N. B. B.

IVAN PETROV IZ MILANA, slikar (Milano ?, oko 1400 — Zadar, 1448). Prvi se put spominje u Splitu 1429, kada je zajedno s Dujmom Vučkovićem isplaćen za oslikavanje kapele Sv. Duje u katedrali. God. 1431. obvezao se oslikati i pozlatiti oltarnu pregradu s dvanaest drvenih kipova i raspelo koje je za zadarsku katedralu izradio Matej Moronzon, 1442. obvezao se izraditi poliptih za Crkvu Sv. Petra u Znojcima (Radovin kraj Zadra), a 1446. radi u kapeli Sv. Stošije u zadarskoj katedrali. U crkvi Sv. Spasa u Zadru pozlatio je sliku što ju je naslikao Menegelo Ivanov de Canali. Osim ostataka fresaka u kapeli Sv. Duje u Splitu i oslikavanja Moronzonovih kipova, Ivanu Petrovu se pripisuju još fragment poliptiha s *Mrtvim Kristom* iz Luke na Dugom otoku, *Bl. Dj. Marija s djetetom* iz Samostana Sv. Marije u Zadru te *Ugljanski poliptih* u riznici franjevačkoga samostana u Zadru. Ta ga djela otkrivaju kao karakterističnoga predstavnika tzv. internacionalne gotike, koji u svojem djelu sretno spaja profinjenost i perfekcionizam sjevernjačkih ishodišta s emocionalnijim i toplijim iskazom venec. slikarskoga kruga. Unatoč skromnu sačuvanu opusu očituje se kao najkvalitetniji kasnogotički slikar u Dalmaciji.

LIT.: C. Fisković, Zadarski sredovječni majstori, Split 1959, str. 98—101. — T. Raukar, I. Petricioli, F. Švelec i Š. Peričić, Zadar pod meletačkom upravom, Zadar 1987, str. 157—162. — I. Prijatelj, Pokušaj identifikacije Ivana Petrova iz Milana, Prilozi—Dalmacija, 1990. — E. Hile, Zadarski slikarski krug u drugoj četvrtini 15. stoljeća, Prilozi—Dalmacija, ibid. E. Hile.

IVAN PETROV KORČULANIN, drvorezbar (druga pol. XV. st.); djelovao u Veneciji, Rabu i Zadru. God. 1483. radi na Kneževoj palači u Rabu; 1486. izrađuje ukrase za dvoranu palače Saladina Soppe u Zadru. God. 1488—95. radi korska sjedala za zadarsku crkvu Sv. Marije Velike, koja su uništena u II. svj. r. Na jednom sjedalu se potpisao: MCCCCLXXXV artificio Iohannis Corcyrae. God. 1496. radio palu za oltar Sv. Martina u zadarskoj katedrali (sa slikama V. Carpaccia).

LIT.: I. Petricioli, Umjetnička obrada drveta u Zadru u doba gotike, Zagreb 1972. I. Pet.

IVAN PRIMOV SPLIČANIN, graditelj i klesar (druga pol. XV. st.); rodом iz Splita. Učio u radionici Nikole Gruata u Veneciji. S kiparom Antonijem Rizzom izvodio 1496. građevne ukrase u kasnogotičkom i renesansnom stilu na gornjem dijelu Duždeve palače.

LIT.: P. Paoletti, L'architettura e la scultura del Rinascimento in Venezia, Venezia 1893, str. 108. — C. Fisković, Hrvatski umjetnici u Mlecima, Mogućnost, 1956, I, str. 6.

IVAN RAVENJANIN (Joannes Conversini de Ravenna), tal. humanist (Budim, oko 1343 — Venecija, 1408). Sin Conversina da Frignano, liječnika hrvatskoug. kralja Ludovika I.; poslan na školovanje u Ravennu, Bolognu i Padovu. Proučava latinski jezik, književnost i govornništvo i

službuje u raznim gradovima Italije. God. 1384—87. na položaju notara u Dubrovniku. Među njegovim pismima ima podataka o našim krajevima, posebno o Dubrovniku. U spisu *Historia Ragusii* iznosi vrlo zanimljive podatke o Dubrovniku kako ga je autor doživio, često kritički intonirane u odnosu na kulturnu razinu grada.

R.

IVAN STJEPANOV IZ SIENE (Johannes de Senis, Giovanni di Stefano da Siena), tal. graditelj (druga pol. XIV. st.). Jedan od graditelja romaničko-gotičke crkve Sv. Vlahu u Dubrovniku koja se zidala od sred. XIV. st. (uništena u požaru 1706). Kao protomajstor pri gradnji crkve spominje se u spisima 1381—97, a u međuvremenu, s dozvolom Dubrovačke Republike, djeluje u Rimu i Anconi.

LIT.: C. Fisković, Prvi poznati dubrovački graditelji, Dubrovnik 1955, str. 31—32. — L. Beritić, Utvrđena grada Dubrovnika, Zagreb 1955, str. 33, 34, 100. D. Kt.

IVAN TOMAZINOV, slikar (XIV. st.); rodом iz Padove. God. 1384—86. djeluje u Zadru, gdje prima narudžbu za popravak poliptiha u crkvi Sv. Dimitrija te za izradu dvaju poliptiha (u crkvi Sv. Marije Velike i u selu Tnavi). Njegov je učenik bio Ilija iz Dubrovnika.

LIT.: K. Prijatelj, Novi podaci o zadarskim slikarima XIV—XVI st., Prilozi—Dalmacija, 1961, str. 100. — N. Klaić i I. Petricioli, Zadar u srednjem vijeku do 1409. god., Zadar 1976.

IVAN ZAGREPCANIN i IVAN IVANA ZAGREPCANINA, ljevači topova i zvona u Italiji (druga pol. XV. st.). Ivan Zagrepčanin, zvan *Giovanni delle bombarde*, došao je 1432. u Sienу kao vojni inženjer u pratnji hrvatskoug. kralja Žigmunda. Njegovi radovi nisu poznati.

Ivan Ivana Zagrepčanina (? — Siena, 1478) naslijedio je obrt svojega oca. Dokumenti svjedoče o njegovu i očevu podrijetlu (*Giovanni di Giovanni maestro delle bombarde di Saghabria in Schlavonia*). Otac je sienskoga slikara *Girolama del Pacchia*. U sienskoj crkvi Santa Maria di Fontegiusta sačuvana je brončana škropionica s natpisom opus Iovannes de le bonbarde MCCCCLXXX. Ukrašena je festonima i motivom ovula, a podržava je ruka koja izlazi iz stupa. U arhivu Siene navodi se 1488. još jedan *Giovanni delle bombarde*. Stoga je sporno je li Ivan sin Ivanov iz Zagreba autor spomenute posude. Ipak, njemu se pripisuje brončani ciborij u obliku okrugla hrama iz iste crkve iz 70-ih godina XV. st.

LIT.: B. Šenoa, Ivan Zagrepčanin i sin mu Jerolim (Disertacija u rukopisu), Zagreb 1912. — H. Horvath, Siena ed il primo rinascimento ungherese, Corvina, vol. 10, 1925, str. 62 ss. — B. Šenoa, Girolamo del Pacchia, sin Ivana Ivanova Zagrepčanina, Bulletin JAZU, 1959, 3. Z. Ša.

IVEKOVIĆ, Ćiril M., arhitekt (Klanjec, I. VI. 1864 — Zagreb, 16. VIII. 1933). Višu obrtnu školu polazi u Beču, potom je učitelj klesarstva na Obrtnoj školi u Zagrebu (1885—86); 1886—89. studira arhitekturu na Akademiji u Beču. God. 1890—96. u službi je Zemaljske vlade u Sarajevu, a od 1896. arhitekt Namjesništva u Zadru. Od 1920. predaje na Tehničkom fakultetu u Zagrebu. Restaurirao je Ali-pašinu džamiju u Sarajevu, crkvu Sv. Krševana i krstionicu katedrale u Zadru. Gradi vijećnice u Sarajevu i Brčkom te medresu u Travniku. U svojim restauratorskim zahvatima teži obnavljanju izvornoga stila, a nove projekte izvodi u duhu povijesnih stilova. Sudjeluje u arheol. iskapanjima naselja *Asserie* (Podgrađe kraj Benkovca), *Burnuma* (Ivoševci kraj Kistanja) i *Doclee* (Duklja, Crna Gora). Proučava staru arhitekturu Dalmacije i objavljuje znanstvene radove s područja arheologije i povijesti graditeljstva. Objavio velike mape fotografija građevnih i kiparskih spomenika Dalmacije.

BIBL.: Die Entwicklung der mittelalterlichen Baukunst in Dalmatien, Wien 1910; Dalmatiens Architektur und Plastik, I—IV, Wien 1910—11 (2. izd., I—VIII, Wien 1927); Die römische Stadt Doclea in Montenegro (s P. Sticcojem i L. Jelićem), Wien 1913; Bunje, čemeri i poljare, Zbornik kralja Tomislava, Zagreb 1925; Kapitul kraj Knina, SHP, 1927; Dugi otok i Kornat, Rad JA, 1928, 235; Istraživanje starina u Biogradu na moru i u njegovoj okolini, Ljetopis JA, 1930—32, 44; Crkva i samostan Sv. Krševana u Zadru, Djela JAZU, 1931, 30; Najstariji samostani na dalmatinskim otocima, Rad JAZU, 1931, 242; Krstionica kod stolne crkve sv. Stošije u Zadru i vrijeme građenja njezina i crkve sv. Donata, ibid., 1937, 285.

LIT.: M. Abramić, Ćiril M. Iveković, Narodna starina, 1933, 32. — M. Pilar, Na grobu Ćirila M. Ivekovića, Ljetopis JA, 1933—34, 47. — S. Szavits-Nossan, Prof. arh. Ćiril Iveković, Tehnički list, 1934, 1—2. — A. Jiroušek, Naučni rad Ćire Ivekovića, VJHAD, 1935. — S. Marković, Ćiril Metod Iveković, Zagreb 1992. D. Kt.

IVEKOVIĆ, Oton, slikar (Klanjec, 17. IV. 1869 — Zagreb, 4. VII. 1939). Učio je kod F. Quiquereza u Zagrebu, od 1886. u Beču (Ch. Griepenkerl, A. Eisenmenger), 1892. u Münchenu (W. Lindenschmidt) i Karlsruheu (F. Keller). Od 1894. je nastavnik crtanja na zagrebačkoj realnoj gimnaziji, od 1895. na Obrtnoj školi, a od 1908. na Umjetničkoj školi (poslije Akademiji). Bio je predsjednik umjetničkoga društva »Lada« (1908). Putovao je mnogo po domovini, Italiji, Njemačkoj i Americi. U I. svj. r. bio

O. IVEKOVIĆ, *Hrvati izabiru Kolomana kraljem 1102.* Zagreb, »Zlatna dvorana« u Opatičkoj ul. 10

O. IVEKOVIĆ, *Nikola Zrinski pred juriš iz Sigeta*. Zagreb, Hrvatski povijesni muzej

je vojni slikar. Potkraj života povukao se u dvorac Veliki Tabor u Hrvatskome zagorju.

Iveković se još za studija posvetio pov. slikarstvu. Poticali su ga njegov učitelj F. Quiquerez i zaštitnik I. Kršnjavi. Proučavao je povijest i pov. nošnje, nastojeći da slike budu što »realističnije i objektivnije«, tj. povijesno što točnije. Slikao je niz prizora iz djelovanja i sudbine obitelji Zrinskih i Frankopana: *Oproštaj Zrinskog i Frankopana od Katarine Zrinske* (1886, i popularnija verzija 1903), *Provala Nikole Zrinskog iz Sigeta* (1889), *Zrinski i Sokolović u Sigetu* (1889), *Smrt bana Nikole Zrinskog u lovu* (1891), *Smrt Krste Frankopana pred Varaždinom* (1911), *Katarina Zrinska kod francuskog poslanika u Veneciji 1664* (1919), *Posljednji Zrinski* (1920), *Rekvijem za posljednjeg Zrinskog* (1931). Prikazivao je i druge pov. teme: *Krštenje Hrvata po Ćiril i Metodu* (1890), *Smrt Petra Svačića* (1894), *Povratak senjskih uskoka s pobjedonosne vojne* (1895), *Kod Visokog 1878* (1898), *Smail-aga Čengić i vojvoda Bauk* (1898), *Bitka kod Gorjana 1386* (1901), *Veronika Desinićka* (1902), *Krumidba kralja Tomislava* (1904–05), *Dolazak Hrvata* (1905), *Hrvati izabiru Kolomana kraljem 1102* (1906, u Zlatnoj dvorani u Opatičkoj ul. 10 u Zagrebu), *Knez Rastislav i sv. Ćiril i Metod* (1910, u Kansas Cityju, SAD), *Cetinski sabor 1527* (1911), *Bitka na Stubičkom polju* (1919), *Smaknuće Matije Gupca*, *Krvavi sabor u Križevcima 1397*, *Luka Ibršimović kod Požege*, *Rakovička buna* i *Smrt Eugena Kvaternika u Rakovici*. God. 1920. održao je retro-

spektivnu izložbu svojih hist. slika pod naslovom »Hrvatske revolucije od 1097. do 1918. godine«. Mnoge Ivekovićeve pov. kompozicije stekle su veliku popularnost i reproducirane (tehnikom oleografije) masovno prodrle u domove građana i seljaka. Rađene su akademskim pristupom u kojemu ima domoljubnoga romantičkoga zanosa, kao i elemenata poentilizma i Bukovčeve »šarene palete«. I. je najplodniji i najistaknutiji autor ranije faze pov. slikarstva u nas.

Slikarski su neposredne i svježije skice i akvareli s putovanja: hrv. stari gradovi (1898, s. B. Čikoš-Sesijom), iz Amerike (1910), s Velebita (1912), iz Slavonije, Srbije, Makedonije. Posebnu skupinu čine njegove slikarske bilješke s bojišta I. svj. r. Njegove žanr-slike (*Predstraža na Kordunu*, *Mrtva straža*, *Predvečerje*, *Seoska kola na cesti*, *U ateljeu*, *Mlin na Sutli*), kao i neki pejzaži (*Zima*, *Zagreb u zimi*), imaju kvalitete tonskoga slikarstva. Ivekovićeve se slike nalaze u Modernoj galeriji i Povijesnom muzeju Hrvatske u Zagrebu; slikao je također velike zidne slike s nacionalnim, folklornim i vjerskim sadržajima u kupoli Trgovačko-obrtnoga (danas Etnografskoga) muzeja u Zagrebu, u isusovačkoj crkvi u Sarajevu, u crkvi Sv. Križa u Križevcima i u crkvi hrv. iseljenika u Kansas Cityju. Ilustrirao je Marulićevu *Judit* (1901, s C. Medovićem), hrv. dio djela *Die Österreichisch-ungarische Monarchie in Wort und Bild* (1902) i djelo *Znameniti i zaslužni Hrvati* (1925). Bio je urednik albuma *Kolo hrvatskih umjetnika* (*Kolo jugoslavenskih umjetnika*, II–IV, 1906–08). Radio je nacрте za pov. kostime za kazalište u Zagrebu: Šenoa–Ivanov, *Zlatarevo zlato* (1901), S. Miletić, *Tomislav* (1912).

Objavljivao je putopise i uspomene, pisao o kostimografiji i o temama iz lik. umjetnosti, osobito izložbama, katkada polemički. — Izlagao je u Zagrebu 1894 (s V. Bukovcem), 1901 (s C. Medovićem), sâm 1912, 1917 (slike s bojišta), 1918 (s M. Cl. Crnčićem), 1920, 1921, 1924, 1931, i na mnogim kolektivnim izložbama u zemlji i inozemstvu.

BIBL.: *Historička nošnja hrvatskih kazališnih komada*, Vienac, 1902, 44; *S puta po Italiji*, HK, 1907, 3; *Iverje s puta po Americi*, Vienac, 1911, 1–4, 6, 7, 9–11; *Uspomena jednog ratnog slikara*, Slobodna tribuna, 1922, 243–278; *Iz zabilježaka ratnog slikara*, Riječ, 1931, 5–12, 14, 15.

LIT.: I. Kršnjavi, *Pogled na razvoj hrvatske umjetnosti u moje doba*, HK, 1905, str. 274–275, 287–288, 290, 305. — V. Lunaček, *Hrvatske revolucije* (katalog), Zagreb 1920. — Četrdesetogodišnjica rada O. Ivekovića, *Svijet*, 25. II. 1928. — M. Schneider, *Historijsko slikarstvo u Hrvatskoj*, Zagreb 1969, str. 35–38, 95–102. — Počeci jugoslovenskog modernog slikarstva (katalog), Beograd 1972, str. 219–231. R.

IVEKOVIĆ, Sanja, lik. umjetnica (Zagreb, 6. I. 1949). Diplomirala na Akademiji u Zagrebu 1970. Bavila se ambijentima i zahvatima u urbanom prostoru (izložba »Mogućnosti za '71«). Radila je grafički dizajn za emisije Televizije Zagreb (1972–75). Od 1976. posvećuje se isključivo mediju videa i performansa. Od 1982. izlaže i sudjeluje na međunar. videofestivalima u Rimu, San Sebastianu, Ljubljani, Bonnu, Montrealu, Parizu. Veći broj svojih video-radova ostvarila je tijekom studentskoga boravka u Kanadi 1978. i 1990–93. Djela joj se nalaze u zbirkama muzeja moderne umjetnosti u Zagrebu, New Yorku, Amsterdamu, Tokiju, Zürichu, Ottawi i Fukui.

LIT.: D. Matičević, *Sanja Iveković* (katalog), Zagreb 1976. — M. Susovski, *Sanja Iveković* (katalog), Zagreb 1979. — *Isti*, Inovacije u hrvatskoj umjetnosti sedamdesetih godina (katalog), Zagreb 1982. — D. Matičević, *Zagrebački krug*, Nova umjetnička praksa (katalog), Zagreb 1978. — B. Tomić, *Video Sanje Iveković i Dalibora Martinisa*, Moment (Beograd), 1986, 6. — Sanja Iveković, »Talking about video«, *Art Bulletin*, 1988, 3. M. Sus.

IVINJ, predio SZ od Šibenika. U sr. vijeku selo i župa. Župnu crkvu Sv. Martina, građenu u romaničkome stilu, spalili su sred. XVI. st. Turci; poslije je obnovljena. U njoj se nalazila oltarna slika s prikazom Gospe i drugih svetaca. Oko crkve je groblje sa stećcima, a u blizini je otkriven kasnoant. grob bogat prilozima. U uvali Makirina naziru se ostaci rim. i sred-njovj. solane.

LIT.: K. Stošić, *Sela šibenskog kotara*, Šibenik 1941, str. 213. — V. Sokol, *Stećci na Ivanju kod Šibenika*, Prilozi – Dalmacija, 1974. Z. Gu.